

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

De begroting voor het dienstjaar 2025 is vastgesteld met de Landsverordening van 31 maart 2025 (AB 2025 no. 7) tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2025 oftewel de Landsbegroting 2025. De eerste suppletoire begroting van dienstjaar 2025 is vastgesteld met de Landsverordening van 29 oktober 2025 tot wijziging van Landsbegroting 2025 (AB 2025 no. 31). In die begrotingswijziging is rekening gehouden met een begrotingsoverschot van +1.2% van het bruto binnenlands product (bbp) op het niveau van het Land. Op basis van de wijzigingsvoorstellen van de onderhavige tweede suppletoire begroting op de Landsbegroting 2025 zal het geprojecteerde resultaat van het Land einde 2025 verhoogd worden van +1.2% van het bbp naar +1.6% van het bbp. Alvorens hierop in te gaan, dient eerst stil te worden gestaan bij de laatste economische vooruitzichten.

Economische vooruitzichten

Ten opzichte van de eerste suppletoire begroting over het dienstjaar 2025 (inclusief nota van wijziging) is het economische beeld onveranderd gebleven. Niettemin dient te worden opgemerkt dat zich een positieve scenario lijkt te gaan materialiseren. In het basisscenario, met een afsluitdatum van maart 2025 voorspelt de DEZHI een nominale bbp-groei van 3,2%. Dit komt neer op een neerwaartse bijstelling van -0,7 procentpunten ten opzichte van de prognose van de DEZHI van december 2024¹. Zowel de Centrale Bank van Aruba (CBA) als het Internationaal Monetair Fonds (IMF) voorspellen echter dat de Arubaanse economie het in 2025 beter zal doen dan door de DEZHI is voorspeld. In haar publicatie van februari 2025 projecteert de CBA een nominale groei van 3,8%². Het IMF presenteert in de World Economic Outlook van april 2025 een nominale groeiprognoze van 3,7%³, welke betekent een nominaal bbp van Afl. 7339 miljoen voor het jaar 2025. Dit is Afl. +37,0 miljoen hoger dan het basisscenario van de DEZHI. Vermeldenswaardig is dat de wereldeconomie, en daarmee ook die van Aruba,

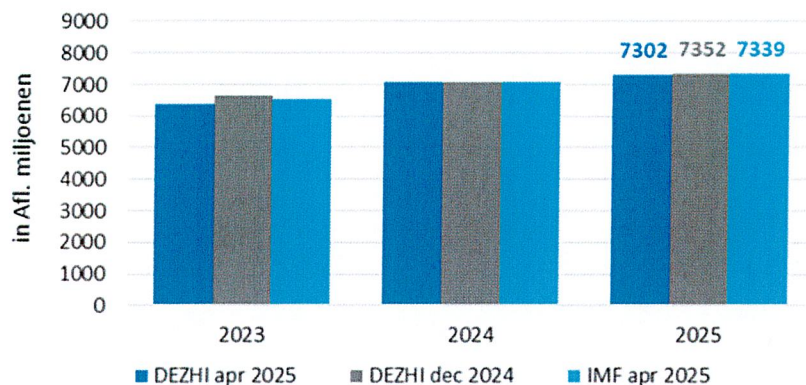
¹ <https://www.deaci.aw/wp-content/uploads/2025/01/December-2024-outlook-final.pdf>

² <https://www.cbaruba.org/readBlob.do?id=17580>

³ Gebaseerd op de handelstarieven die tot en met 4 april 2025 zijn aangekondigd. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/04/22/world-economic-outlook-april-2025>

onderhevig blijft aan enige onzekerheden. Deze onzekerheden vloeien voort uit de aanhoudende oorlog in Oekraïne, het wijzigende handelsbeleid van de Verenigde Staten van Amerika en de oplopende geopolitieke spanningen en conflicten in het Midden-Oosten. Zowel de DEZHI als het IMF zullen in het vierde kwartaal van 2025 herijkte economische prognoses uitbrengen.

Grafiek 2.1 Ontwikkeling nominaal bbp in 2025

Bron: Ministerie van Financiën, Economische Zaken en Primaire Sector

Door de toegenomen onzekerheid rondom het handelsbeleid van de Verenigde Staten en de dreigende handelsoorlog, heeft het IMF haar reële groeiprognose voor de wereldeconomie neerwaarts bijgesteld naar 2,8%. Het IMF biedt ook economische vooruitzichten voor onze belangrijkste handelspartners en regio. Volgens de laatste prognoses van het IMF zullen de Verenigde Staten, Nederland, en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied in reële termen groeien met achtereenvolgens 1,8% 1,4% en 2,0% in 2025. Voor Aruba verwacht het IMF een reële groei van 2,2%.

Inflatie

De gemiddelde inflatie over de gehele periode van 2025 wordt geraamd op 1,9 procent. De grootste bijdragen aan deze inflatie zijn onder andere de prijzen van woningen en huishoudelijke apparatuur. Deze omvatten prijzen van elektronica en bouwmaterialen. Ook de kledingprijzen zullen naar verwachting stijgen, aangezien de meeste kleding die in de Verenigde Staten wordt verkocht, uit China wordt geïmporteerd, waar momenteel de hoogste tarieven gelden. De prijzen van benzine en diesel verzachten de prijsstijging van andere componenten, samen met de accijnzenverlaging van 10 cent die door de regering is ingevoerd per 1 mei 2025. Het totale effect van de tarieven op de inflatie op Aruba wordt geschat op ongeveer 2,5 procent.

De-risking strategie rondom ontstane VS-handelsoorlog

Het wisselende handelsbeleid van de Amerikaanse regering veroorzaakt op dit moment aanzienlijke onzekerheid voor de wereldeconomie. Deze situatie wordt op dit moment nauwlettend gemonitord en bij eventuele materiële wijzigingen aangaande de bbp-prognoses, welke het middenkader van het Land (daadwerkelijk) aantasten, zullen de Staten onmiddellijk ingelicht worden. Dit is onderdeel van de “de-risking” strategie van het kabinet AVP-FUTURO om zodoende een proactieve aanpak te hebben op externe latente risico's. Deze strategie is gericht op een drietal aspecten: (i) potentiële risico's (tijdig) identificeren, (ii) het formuleren van mitigerende maatregelen, en (iii) de duurzaamheidsfactor van Landsfinanciën waarborgen.

Vooralsnog kan, en indien nodig gebruikt worden gemaakt van het bovenmatig batig surplus saldo (> 1.0% collectief niveau) als buffer om de eerste eventuele tegenslagen op te vangen. Indien dit ontoereikend blijkt, kunnen nog niet ingezette investeringsmiddelen geheralloceerd worden ter bestrijding van tegenslagen voor de Arubaanse economie voortvloeiend uit de handelsoorlog.

Resultaat tweede suppletoire begroting: een bovenmatige financieringsoverschot

Voor het einde van het dienstjaar 2025 is nog een aantal wijzigingen vereist van de Landsbegroting 2025, zowel aan de ontvangsten- als aan de bestedingenkant. Deze betreffen vooral technische en beleidsmatige mutaties, die geen negatief effect hebben op het financieringssaldo van het Land. Het brutoresultaat van de wijzigingsvoorstellen van het onderhavige ontwerp is een bovenmatig financieringsoverschot, van +1.7% van het bbp, hetgeen neerkomt op Afl. 122.9 miljoen.

Conform artikel 14, tweede lid, onderdeel d, van de LAft, dient 50% van het overschot ingezet te worden voor het verrichten van extra investeringen, terwijl de overige 50% wordt ingezet voor een verdere reductie van de overheidsschuld van het Land. Bij toepassing van dit beleid, ontstaat het volgende beeld voor 2025:

LAft	Verwachte resultaat 2de suppletoire 2025:	in Afl. 1000
		122,892
	Overschotnorm 2025	73,952
	Omvang meevaller 2025	48,940
Art 14 lid 2 sub d	Agio	10,038
Art 14 lid 3 sub e	Eco. Effect op middenkader	31,600
Art 14 lid 2 sub d	Bovenmatige overschotnorm t.w.v. 0.1% uit B2025	7,302
	Geïdentificeerde meevaller van 2025:	48,940
Art 14 lid 2 sub d	50% extra investeringen	8,670
Art 14 lid 2 sub d	Agio	5,019
Art 14 lid 2 sub d	Bovenmatige overschotnorm t.w.v. 0.1% uit B2025	3,651
Art 14 lid 2 sub d	50% extra aflossingen	40,270
Art 14 lid 2 sub d	Agio	5,019
Art 14 lid 3 sub e	Eco. Effect op middenkader	31,600
Art 14 lid 2 sub d	Bovenmatige overschotnorm t.w.v. 0.1% uit B2025	3,651

Deze meevaller zal als volgt geraamd worden in het onderhavig ontwerp: het financieringssaldo zal met Afl. 8,7 miljoen verlaagd worden tot een bedrag van Afl. 114.2 miljoen dat volledig ingezet zal worden voor schuldreductie. Verder zal Afl. 8,7 miljoen onder het ministerie van Financiën geraamd worden als voeding voor het nog in dit lopende dienstjaar op te richten investeringsfonds.

Collectieve sector Aruba

Op basis van de voorliggende wijzigingsvoorstellen wordt op meerjarige basis verwacht dat Aruba – bij ongewijzigd beleid - structureel zal blijven voldoen aan de wettelijk voorgeschreven overschotnorm.

Collectieve Sector van Aruba

	B2025		1ste OBW2025 incl. NvW		2de OBW2025	P 2026	P 2027	P 2028	P 2029
<i>in AFL duizend</i>		Δ		Δ					
Land	78,328	9,184	87,511	26,730	114,241	85,889	121,285	143,271	179,325
AZV	67,300	4,140	71,440	14,808	86,249	50,953	44,672	38,140	31,350
SVB	57,160	-	57,160	(0)	57,160	52,600	28,155	16,863	6,333
ATA	9,466	-	9,466	-	9,466	393	306	155	40
Serlimar	-	1,741	1,741	-	1,741	-	-	-	-
SEPB	(1,081)	1,318	237	(85)	153	(943)	(943)	(943)	(943)
UA	(806)	1,564	758	(676)	81	127	-	-	-
<i>Uitkering van ATA aan Land</i>	<i>(18,000)</i>		<i>(41,090)</i>		<i>(41,090)</i>	<i>(18,000)</i>	<i>(393)</i>	<i>(306)</i>	<i>(155)</i>
SALDO:	192,366		187,223		228,000	171,018	193,082	197,179	215,949
in % BBP:	2.6%		2.6%		3.1%	2.3%	2.4%	2.4%	2.5%
BBP:	7,352,000		7,302,000		7,302,000	7,429,000	8,020,000	8,311,000	8,587,000

Noot: De cijfers van de overige entiteiten zijn geactualiseerd met de laatste informatie per augustus 2025. BBP 2025-2026 is cf. DEZHI (mei 2025) en BBP 2027-2030 is cf. IMF (april 2025).

Schuldquote Collectieve Sector

	B2025		1ste OBW2025 incl. NvW		2de OBW2025	P 2026	P 2027	P 2028	P 2029
<i>in AFL duizend</i>									
Schuld:	4,926,313		4,912,989		4,871,451	4,682,009	4,487,897	4,289,624	4,072,617
Schuldquote:	67%		67%		67%	63%	56%	52%	47%

Assumpties: Geprojecteerde schuldontwikkeling o.b.v. verwachte overschotten bij het Land, AZV en SVB. Beginstand 2025 is gelijkgesteld aan eindstand 2024. Schuldpositie o.b.v. formele leningen.

Uitgaande van de meest recente prognoses van alle entiteiten behorende tot de collectieve sector, is te zien dat sprake zal zijn van een hoger resultaat dan de norm voorschrijft. Indien het Land het huidige schuldreductiepad aanhoudt, zal reeds in 2029 een schuldquote van 47% van het bbp gerealiseerd kunnen worden. Dit is 11 jaar eerder dan de LAft voorschrijft. Een versnellingsfactor in dit traject is het gedeeltelijk en strategisch inzetten van de ontstane overschotten bij de sociale fondsen. Deze inzet vormt onderdeel van de financieringsstrategie van het lopende begrotingsjaar.

Toepassing artikel 10, tweede lid, LAft

Zoals gebruikelijk is conform artikel 10 van de LAft over deze begrotingswijziging advies gevraagd aan het College Aruba financieel toezicht (CAft). Tevens is het CAft verzocht advies uit te brengen over de Najaarsnota 2025 (NJN), waarin de actuele stand van zaken en de meerjarige doorwerking van het begrotingsbeleid worden toegelicht.

Oordeel CAft: Aruba voldoet aan de in de LAft voorgeschreven norm

Het CAft heeft een positief oordeel uitgebracht ten aanzien van de voorliggende wijzigingsvoorstellen. Uit de gepresenteerde schuldontwikkelingsprognose is duidelijk af te leiden dat het kabinet AVP-FUTURO zich nadrukkelijk richt op het verlagen van de schuldquote op collectief niveau. Deze koers draagt bij aan een betere (meerjarige) herverdeling van de ontvangsten en ontstane begrotingsruimte, ten voordele van de burger en de Arubaanse maatschappij als geheel. In het hiernavolgend deel wordt nader ingegaan op de navolging van de aanbevelingen van het CAft.

Aanbevelingen van het CAft worden opgevolgd

Het CAft wenst een nadere toelichting over de status en governance van het nog in te stellen investeringsfonds (en diens meerjarige investeringsagenda), de onderliggende rationale voor het verstrekken van een acute lening aan een overheidsentiteit, in dit geval van Fuels Marketing & Supply Aruba N.V (FMSA), de ontwikkeling van de personeelslasten, de samenstelling van de collectieve sector en het verder faciliteren van de schuldverlaging door het inzetten van het ontstane overschot op het niveau van de collectieve sector. Het CAft geeft vijf aanbevelingen die inmiddels opgevolgd worden.

Investeringsfonds

Ervaringen⁴ uit het verleden tonen aan dat de succesvolle inrichting van een fonds doorgaans gepaard gaat met het hanteren van een meerjarenprogramma. Dit versterkt het budgetrecht en de informatiepositie van de Staten. Daarnaast dient ook rekening te worden gehouden met (tussentijdse) evaluatie(s) van de voortgang van de investeringsprojecten om zodoende tijdig bij te kunnen sturen, en de daarvoor bestemde publieke middelen op de meest optimale wijze te besteden en daar verantwoording over te geven. Met dit in gedachten wordt gewerkt aan de instelling van een Algemeen Investerings- en Ontwikkelingsfonds (AIOF). Het AIOF is van belang voor de bevordering van een duurzaam verdienvermogen dat de afhankelijkheid van de eenzijdige economie van Aruba vermindert en dat actief inzet op het stimuleren van een inclusieve economie

⁴ Advies RvA d.d. 2 april 2025 met kenmerk RvA 62-25, met als onderwerp: advies ex artikel 25 van de Landsverordening Raad van Advies (AB 2022 no. 137), in zake de instelling van begrotingsfondsen.

voor een eerlijkere inkomensverdeling, zodat alle burgers kunnen meedelen in de (economische) welvaart. De besteding van middelen uit het investeringsfonds wordt uitsluitend toegestaan voor meerjarige investeringsprojecten die aantoonbaar bijdragen aan deze doelstellingen en die voldoen aan de volgende inhoudelijke criteria:

- a) Beleidsmatige aansluiting op de prioriteiten van het regeerprogramma;
- b) Aantoonbare doeltreffendheid op economisch en of maatschappelijk vlak;
- c) Doelmatigheid van de inzet van middelen;
- d) Naleving van duurzaamheidscriteria;
- e) Aantoonbare uitvoerbaarheid binnen een redelijke termijn;
- f) Borging van transparantie, monitoring en verantwoording.

De strategische, meerjarige investeringsprojecten zijn gericht op de navolgende beleidsterreinen:

- a) Stedelijke en regionale vernieuwing;
- b) Onderwijs en innovatie;
- c) Energietransitie en klimaatbestendigheid;
- d) Digitalisering en versterking van het ambtelijk apparaat;
- e) Duurzame huisvesting en infrastructuur;
- f) Economische diversificatie (waaronder de commerciële landbouw, de financiële technologie, de creatieve sector en de blauwe economie).

Het instellen van een investeringsfonds biedt het Land dus een financieringsinstrument om strategische investeringsdoelstellingen op een gerichte, transparante en doelmatige wijze te realiseren. De structuur van een investeringsfonds maakt bovendien de planning en uitvoering van meerjarige investeringsprogramma's mogelijk, los van de beperkingen van een begrotingsjaar. De flexibiliteit in de uitvoering wordt vergroot, met name bij het bepalen van aanbestedingsmomenten, en voorkomt dat projecten door tijdsdruk worden vertraagd of niet doorgaan. Daarnaast draagt een investeringsfonds bij aan een versterkte beleidscoördinatie, doordat investeringsinitiatieven gebundeld en afgestemd worden binnen één programmatisch kader. Tegelijkertijd bevordert het fonds transparantie en publieke verantwoording, onder andere via afzonderlijke begrotingen, rapportages en jaarrekeningen. Dit ondersteunt het budgetrecht van de Staten en het werk van externe instanties, zoals het CAft en de Algemene Rekenkamer van Aruba

Deelnemingenbeleid

De Landspakketprojecten aangaande zowel het invoeren van een nieuw deelnemingen- en dividendbeleid, als de implementatie van de ontwerp-Landsverordening corporate governance zijn opgepakt. Zowel het deelnemingen- en dividendbeleid als de corporate

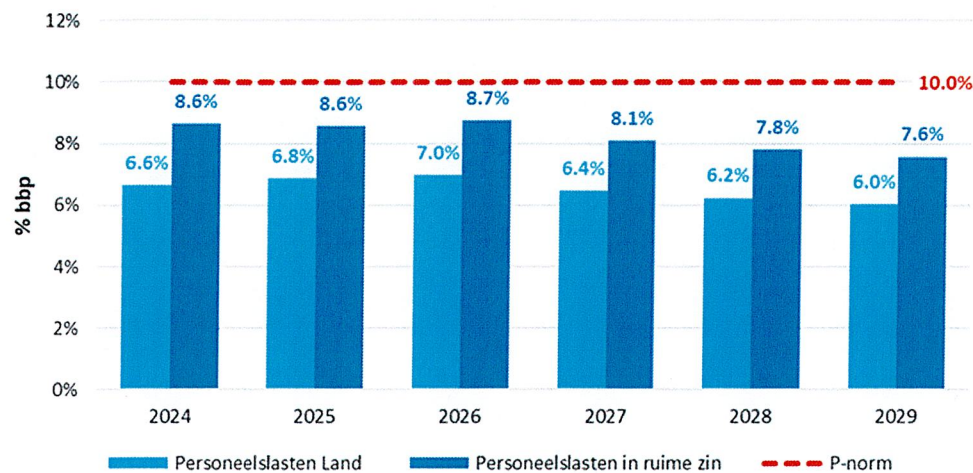
governance-regels zijn van belang voor het versterken van het risicobeheer. Zij dragen bij aan het onderhouden van goede communicatie en informatie-uitwisseling met overheidsentiteiten, en faciliteren daarmee het tijdig identificeren en mitigeren van mogelijke tegenvallers. Op 30 september 2025 heeft de ministerraad ingestemd met het deelnemingen- en dividendbeleid, waarbij is bepaald tot onmiddellijke implementatie. De ontwerp-Landsverordening Corporate Governance zal in de loop van het volgende jaar in het wetgevingstraject worden gebracht.

In het kader van risicobeheer is na het aantreden van het kabinet AVP-FUTURO in juni 2025 een quickscan uitgevoerd van de drie overheidsdeelnemingen die actief zijn rondom de voormalige raffinaderij, namelijk Refineria di Aruba N.V. (RDA), FMSA N.V. (FMSA) en Terminal di Energia Aruba N.V. (TdEA). Uit deze analyse blijkt dat zowel de financiële positie van de drie betrokken entiteiten als de fysieke staat van de raffinaderij zorgwekkend zijn. Het geheel vormt een aanzienlijk financieel, economisch en strategisch risico voor het Land. Vanuit financieel perspectief is er behoefte aan een integraal saneringsplan, waarin ook de implementatie van passende governance- en toezichtmechanismen wordt opgenomen, zoals het CAft overigens ook aanbeveelt. De tijd tussen de quickscan en de behandeling van de ontwerp-Landsbegroting 2025 was echter onvoldoende om zo'n ingrijpend plan uit te werken.

Naast de financiële risico's zijn er ook acute fysieke risico's verbonden aan de raffinaderij, die zich momenteel in een sterk vervallen toestand bevindt. Er zijn drie projecten geïdentificeerd die dermate risicovol zijn voor de Arubaanse economie, dat zij op zeer korte termijn dienen te worden aangepakt. Slechts één van deze drie projecten was in een voldoende gevorderd stadium om te worden opgenomen in de begroting. Dit betreft de lening aan FMSA. In lijn met de gedachten van CAft wordt thans gewerkt aan een integrale oplossing die de onderliggende structurele problematiek aanpakt en de financiële risico's voor het Land beperkt.

Ontwikkeling personeelslasten

De aanpak voor het monitoren en beheersen van dit onderdeel ondergaat een belangrijke wijziging. Voortaan wordt in de Landsbegroting niet alleen de meerjarige ontwikkeling van de personeelslasten van het Land weergegeven, maar tevens die van de personeelslasten conform de internationale definitie van het IMF. In de memorie van toelichting bij de ontwerp-Landsbegroting 2026 staan beide ontwikkelingen weergegeven over de periode 2024 tot en met 2029, zoals ook hierna geïllustreerd wordt:

Te zien valt dat de personeelslasten zich meerjarig onder de 10% norm blijven ontwikkelen. Daarmee blijft het Land voldoen aan de toepasselijke begrotingsnorm en kan structureel gewerkt worden aan het zoveel mogelijk elimineren van capaciteitstekorten en schaleringsverbetering van het ambtelijke apparaat om verdere uitstroom van vakbekwame krachten te voorkomen en de continuïteit van publieke dienstverlening te waarborgen.

Vaststelling collectieve sector 2025

Ten aanzien van de samenstelling van de collectieve sector over de jaren 2023 en 2024 dient te worden opgemerkt dat de formele vaststelling nog moet plaatsvinden. De voorbereidende werkzaamheden hiervoor zijn inmiddels nagenoeg afgerond. Daarmee ontstaat een geactualiseerd en toetsbaar overzicht van de entiteiten die onder de collectieve sector vallen.

Schuldverlaging (ook) via overschotten van de collectieve sector

Binnen de collectieve sector zijn verschillende technische gesprekken gevoerd met zowel het Uitvoeringsorgaan AZV (AZV) als de Sociale Verzekeringsbank Aruba (SVb), waar meerjarig overschotten zijn ontstaan. Het doel hiervan is om een gedeeltelijke aanwending van deze middelen te formaliseren, om zodoende weer de rentelasten en de schuldquote van het Land te verlagen zonder afbreuk te doen aan de duurzaamheid en solvabiliteit van deze fondsen. De formalisering hiervan vergt echter een zorgvuldige voorbereiding, waaraan thans actief wordt gewerkt. In het onderhavige ontwerp is dit reeds zichtbaar bij de meerjarige ontwikkeling van de schuldquote op het niveau van de collectieve sector. Deze prognose is mede gebaseerd op het inzetten van de overschotten bij het Land zelf, maar ook bij de AZV en SVb. Op basis van de huidige ramingen en bij ongewijzigd beleid, kan de schuldquote van Aruba reeds in 2029 onder de 50%-norm uitkomen.

TOELICHTING PER WIJZIGING BIJ DE MINISTERIES

Artikel I

Hierna volgt per ministerie nog een nadere toelichting op de voorgestelde wijzigingen.

Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijk Ordening

Kosten

Goederen en diensten

De raming van de kostenpost goederen en diensten behorend bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister wordt incidenteel met Afl. 279.200 bovenwaarts bijgesteld ten behoeve van het project "Invoering van Burgerservicenummer (BSN)" welke door geoormerkte middelen vanuit Nederland gefinancierd zal worden. In verband met het project "Digitalisering middels e-government roadmap", welke door geoormerkte middelen van de Europese Unie gefinancierd zal worden, wordt de raming van de kostenpost goederen en diensten bij Directie Innovatie incidenteel met Afl. 4.620.000 bovenwaarts bijgesteld.

De raming van de kostenpost goederen en diensten bij overig AZIOIRO is achteraf gezien bovenmatig gebleken, om die reden wordt structureel Afl. 120.000 ten behoeve van culturele evenementen van Directie Cultuur ressorterende onder het ministerie van Financiën en Cultuur aangewend. Tevens wordt de post Elektriciteit bij de kostenpost overig AZIOIRO met Afl. 19.200 bovenwaarts bijgesteld. De dekking komt vanuit het eerder geraamde investeringsbudget van de Dienst Veiligheid Aruba gezien het project geen doorgang meer zal hebben.

Middelen

Niet-belastingopbrengsten

Hieronder worden de incidentele geoormerkte middelen afkomstig van Nederland van Afl. 279.200 ten behoeve van het project "Invoering van Burgerservicenummer (BSN)" geraamd.

Verder worden de geoormerkte middelen van Afl. 4.620.000 afkomstig van de Europese Unie ten behoeve van het project "Digitalisering middels e-government roadmap" hieronder begroot.

Kapitaaluitgaven

Investeringsen

Het project voor camerabeveiliging van de Dienst Veiligheid Aruba zal geen doorgang meer hebben en het grootste deel van de middelen van Afl. 274.800 wordt aangewend voor het onderzoek van koraalriffen en diversiteit van flora waaronder de cadushi, breba, bushi en tuna. Deze onderzoeksactiviteiten vallen onder de Directie Natuur en Milieu ressorterende onder het ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzorg. Het resterend bedrag van Afl. 19.200 wordt voor de raming van de post Elektriciteit van Overig AZIOIRO gebruikt.

Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzorg

Kosten

Goederen en diensten

De raming van de kostenpost goederen en diensten van de Directie Natuur en Milieu wordt met Afl. 274.800 bovenwaarts bijgesteld ten behoeve van het onderzoek van koraalriffen en diversiteit van de cadushi, breba, bushi en tuna.

De raming van de kostenpost goederen en diensten bij overig TINO en Directie Ouderenzaken is achteraf gezien bovenmatig gebleken. Om die reden wordt structureel Afl. 100.000 c.q. Afl. 150.000 ten behoeve van de post on- en minvermogen bij overig TV ressorterende onder het ministerie van Toerisme en Volksgezondheid geraamd.

Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling

Kosten

Personeel

Voor de kosten voor het inhuren van een programma manager ten behoeve van het project Landspakket thema Economie wordt Afl. 106.500 opgevoerd.

Goederen en diensten

De raming van de kostenpost goederen en diensten van het Bureau van de Minister ECDO wordt incidenteel met Afl. 150.000 bovenwaarts bijgesteld ten behoeve van diverse activiteiten in verband met de revitalisatie van Oranjestad.

Overdrachten

De kosten van het buitenlands lidmaatschap ten bedrage van Afl. 150.000 van Directie Telecommunicatiezaken zullen geen doorgang vinden. In plaats daarvan wordt de raming herbestemd ten behoeve van diverse activiteiten in verband met de revitalisatie van Oranjestad.

Middelen

Niet-belastingopbrengsten

De raming van de ontvangen geormerkte Nederlandse middelen ten behoeve van het project Landspakket thema Economie wordt met een bedrag van Afl. 106.500 verhoogd.

Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid

Kosten

Goederen en diensten

De medische kosten onder de post On-&minvermogen bij Overig TV worden op Afl. 3.954.400 geraamd. Dit is een budget-neutrale verschuiving vanuit Directie Sociale Zaken. Tevens wordt deze post met Afl. 550.000 conform extrapolatie aangevuld en de dekking hiervan komt vanuit het ministerie TINO en de post Onderstand van de kostenplaats Materiele Hulpverlening van het ministerie JSZ.

De raming van de kostenpost goederen en diensten bij de Landspakket kostenplaats Huisartsenopleiding bij overig Toerisme en Volksgezondheid wordt budget-neutraal verhoogd met Afl. 750.000 ten behoeve van de kosten omwille van de uitvoering van het landspakketproject aangaande uitbreiding van de huisartsenopleiding.

Overdrachten

De kostenpost contributies buitenland bij Directie Volksgezondheid wordt structureel met Afl. 347.000 bijgevuld ten behoeve van het lidmaatschap van PAHO/WHO 2020-2025.

Middelen

Niet-belastingopbrengsten

De raming van de ontvangen geormerkte Nederlandse middelen ten behoeve van het Landspakket project Uitbreiding huisartsenopleiding wordt met Afl. 750.000 opgevoerd.

Ministerie van Justitie en Sociale Zaken

Kosten

Goederen en diensten

De raming van Afl. 3.954.400 van de medische kosten onder de post on-&minvermogen bij Directie Sociale Zaken wordt budgetneutraal verschoven naar overig TV ressorterende onder het ministerie TV. Wegens tegenvallende hogere kosten dan eerder geraamd, wordt de raming van de kostenpost goederen en diensten bij Directie Sociale Zaken met Afl. 164.000 incidenteel aangevuld.

De raming van diverse posten van de kostenpost goederen en diensten bij onder andere Korrektie Instituut Aruba, Korps Politie Aruba en Bureau van de minister van Justitie en Sociale Zaken wordt incidenteel met totaal Afl. 1,2 miljoen bijgesteld wegens onverwachte tegenvallende hogere kosten dan eerder verwacht is.

Subsidies en doeluitkeringen

Er wordt een raming van Afl. 200.000 aan subsidies ten behoeve van de stichting Aruba Heart Leadership Foundation bij Maatschappelijk zorg opgevoerd.

Overdrachten

De raming van de kostenpost onderstand bij Materiële Hulpverlening is achteraf gezien bovenmatig gebleken. Om die reden wordt structureel Afl. 1.011.000 ten behoeve van het lidmaatschap van PAHO/WHO, de post on-&minvermogen bij overig TV, subsidie ten behoeve van de stichting Aruba Heart Leadership Foundation en de kostenpost goederen en diensten van Directie Sociale Zaken aangewend.

Bijdragen en afschrijvingen

Het groeifonds ten behoeve van de justitiële keten zal geen doorgang vinden en hierdoor wordt de raming ten bedrage van Afl. 5 miljoen afgevoerd.

Ministerie van Financiën en Cultuur

Kosten

Goederen en diensten

De raming van de kostenpost goederen en diensten van het Bureau van minister FIC wordt incidenteel met Afl. 180.000 bovenwaarts bijgesteld ten behoeve van o.a. de kosten van SOAB in verband met het opstellen van de jaarrekeningen over 2021 en 2022.

De raming van de kostenpost goederen en diensten van de Directie Cultuur wordt structureel met Afl. 120.000 bovenwaarts bijgesteld ten behoeve van culturele evenementen. De dekking daarvoor komt uit het vrijgemaakte budget van het ministerie van AZIOIRO. In verband met het project Underwater Cultural Heritage Management

training wordt de raming van de kostenpost goederen en diensten van Musea met Afl. 225.000 bovenwaarts bijgesteld. Dit project wordt gefinancierd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De raming van de kostenpost goederen en diensten behorend bij Archivo Nacional Arubano wordt incidenteel met Afl. 1.519.000 bovenwaarts bijgesteld ten behoeve van het project "Slavernijverleden" dat door geormerkte middelen vanuit Nederland gefinancierd zal worden.

Overdrachten

De raming van de kostenpost contributies buitenland bij Directie Cultuur is achteraf gezien bovenmatig gebleken, om die reden wordt incidenteel Afl. 180.000 ten behoeve van onder andere de kosten van SOAB in verband met het opstellen van jaarrekeningen 2021 en 2022 aangewend.

Middelen

Directe belastingen

Op basis van de voorlopige cijfers van dienstjaar 2025, wordt de raming van deze middelen in overeenstemming met de waargenomen tendens met Afl. 10,0 miljoen naar boven bijgesteld.

Indirecte belastingen

Op basis van de voorlopige cijfers van dienstjaar 2025, wordt de raming van deze middelen in overeenstemming met de waargenomen tendens met zowel Afl. 10,0 miljoen bij DIMP als Afl. 11,6 miljoen bij Douane naar boven bijgesteld.

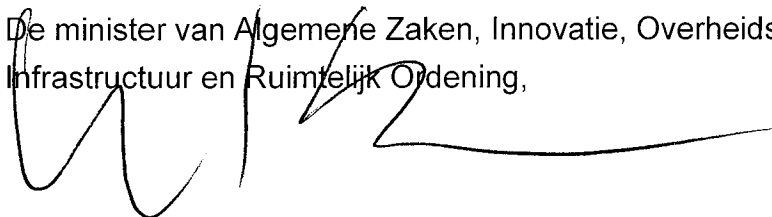
Niet-belastingopbrengsten

Er wordt een raming van Afl. 225.000 van geormerkte middelen ten behoeve van het project Underwater Cultural Heritage Management training bij Musea opgevoerd. Bij Archivo Nacional Arubano worden de incidentele geormerkte middelen afkomstig van Nederland van Afl. 1.519.000 ten behoeve van het project "Slavernijverleden" geraamd.

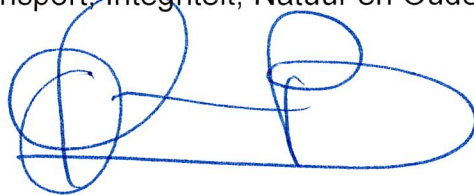
Toelichting op de Financieringsstaat

In verband met een technische herijking van de aflossingsvoorraad, wordt een technische mutatie doorgevoerd ter actualisering van het totale aflossingsbedrag voor het dienstjaar 2025. Deze mutatie betreft een bijstelling op basis van geactualiseerde aflossingsschema's en heeft geen impact op de schuldpositie van het Land.

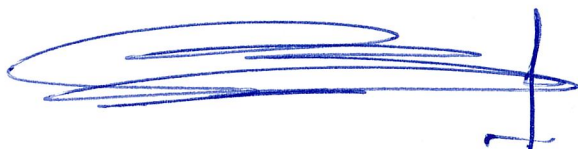
De minister van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie,
Infrastructuur en Ruimtelijk Ordening,

De minister van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke.

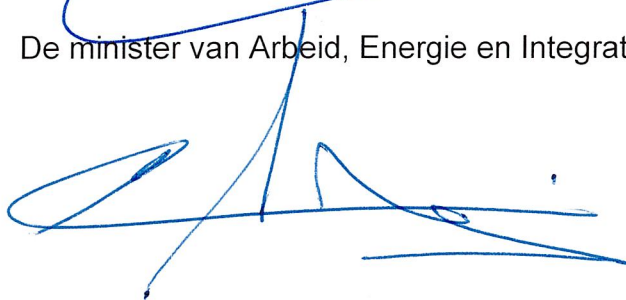
De minister van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling,

A handwritten signature in blue ink, featuring a series of horizontal strokes and a vertical line on the right.

De minister van Toerisme en Volksgezondheid,

A handwritten signature in blue ink, with a large, sweeping loop at the top and a long horizontal stroke below.

De minister van Arbeid, Energie en Integratie,

A handwritten signature in blue ink, with a large, sweeping loop at the top and a long horizontal stroke below.

De minister van Onderwijs en Sport,

A handwritten signature in blue ink, with a large, sweeping loop at the top and a long horizontal stroke below.

De minister van Justitie en Sociale Zaken,

A handwritten signature in blue ink, with a large, sweeping loop at the top and a long horizontal stroke below.

De minister van Financiën en Cultuur,

A handwritten signature in blue ink, with a large, sweeping loop at the top and a long horizontal stroke below.